

Posudek na diplomovou práci Ondřeje Valchaře: "Stalo se to jinak!": Paměť a historie na příkladu vysídlování Broumovska, Univerzita Pardubice 2020

Autor navazuje na téma své bakalářské práce, které se týkalo vnímání historie a identity Broumovska, tím, že se oslovuje původní odsunutí obyvatel v Německu a zaměřuje se na jejich identitu a vnímání domova. Nejdříve nás autor uvádí do rozsáhlé teoretické části práce, kde se věnuje historii osídlení Broumovska i hodnotícímu zabarvení terminologie odsunu/vyhnání/vymístění, přičemž se kloní k poslednímu zmíněnému termínu. Dále v práci nalezneme detailní přehled relevantních sociálně-vědních teorií o paměti (Halbwachs, Nora, manželé Assmanovi atd.) a identitě, včetně etnicity. U jeho kritiky Pierra Nory na s. 28: „... dovolím si, se vůči jeho teorii v několika bodech vymezit. Pierre Nora říká, že historie je neúplnou rekonstrukcí, která již neexistuje. Dovolím si však tvrdit, že kolektivní paměť je také neúplnou a problematickou rekonstrukcí,“ uvažují o tom, že byla trochu unáhlená, neboť Nora i paměť považuje za problematickou a neúplnou – žitou, vázanou na kolektiv, atd. (např. v první kapitole svého díla z r. 1984).

Autor provedl důkladný terénní výzkum prostřednictvím dlouhodobého dojíždění do Německa, mluvil s velkým počtem pamětníků či jejich potomků, studoval dokumenty v krajanském muzeu i pozoroval na akcích pamětníků. Rozhovory často vhodně uskutečnil ve třech fázích, kdy při prvním rozhovoru nechával pamětníka volně biograficky vyprávět a až v dalších dvou rozhovorech se postupně přesouval ke strukturovanějšímu doptávání. V metodologii reflektuje svoji pozici v terénu i jazykové nesnáze.

Autor popisuje kolektivní trauma odsunu, na kterém se podepsala i chudoba a stigmatizace od dosavadního německého obyvatelstva, a které podle autora tvoří součást kolektivní identity broumovských Němců. Zajímá se o založení Heimatmusea jako instituce, která je nejen uchovávatelem historie, ale i živou a oživující paměťovou institucí. Kolektivní identitu podporuje i měsíční věstník. Autor uzavírá, že pro řadu pamětníků je Broumovsko stále domovem, ovšem ne Broumovsko současné, ale kolektivní identitou „držené“ Broumovsko z doby, kdy byli dětmi. I když je evidentní, že autor na výzkumné otázky odpovídá celou svojí prací, uvítala bych v závěru pregnantnější odpověď na obě výzkumné otázky. Vzhledem k tomu, jak propracovaná byla teoretická část, očekávala jsem i o něco větší rozsah i části praktické - jako vedoucí práce vím, že autor k tomu měl řadu dalších dat.

Práce se na řadě míst nečte plynule. Krom stylistiky je častým problémem i špatná gramatická kvalita textu (shoda přísudku s podmětem, čárky na nesprávných místech, chybějící slovesa atd.), grafika textu rovněž není zcela jednotná (odlišné fonty či zapomenutá poznámka v červené barvě na s. 45). Tyto stránky textu by si tedy zasloužily větší péči. Literatura je citována poctivě, jen jsem si všimla, že Souček 1998 ze strany 13 má být zřejmě Souček 1997, který je i uveden v literatuře.

Práci považuji za solidní, doporučuji ji k obhajobě a „motivačně“ navrhuji výborně mínus, tedy B.

V Praze dne 31. 8. 2020,
Hana Synková